

RENAȘTEREA

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

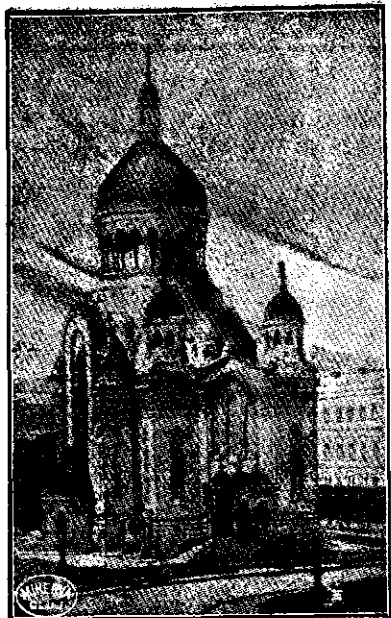
— Abonamentul: 450 Lei la an —

Redactor: Protoereu D. ANTAL

CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

CUPRINSUL:

Trei zile memorabile 4, 5 și 6 Noemvrie 1933: Sfințirea Catedralei. — Plăcile comemorative. — Daruri pentru Catedrala ort. rom. din Cluj. — *Pr. Gh. Popescu*: Conferința preoțimei din protopopiatul Abrudului la Zlatna. — Cronică. — Mulțumită publică. — Bibliografie. — Concurs repețit pentru întregirea postului de capelan în parohia Ighiel. — Concurs repețit pentru întregirea parohiei Mogoș-Valea-Barnei.

Trei zile memorabile 4, 5 și 6 Noemvrie 1933.

— Sfințirea Catedralei. —

Pregătirea serbărilor.

După ce a trecut cu atâta strălucire și neașteptată reușită, atât de mult așteptată zi a prăsnicului sfințirii Catedralei noastre din Cluj, acum când avem datorința de a o descrie pentru cei ce n'au avut fericirea să o privească, cât și pentru cei ce vor urmă după noi, simțim o explicabilă greutate, pornită din teama că ori cât de pompoase cuvinte vom folosi, nu vor fi destul de puternice pentru a trezi în sufletele cetitorilor impresia justă a celor ce s'au petrecut de fapt în aceste trei memorabile zile.

S'ar cădea poate să ne oprim puțin și la zilele premergătoare serbărilor, în cari s'au pregătit toate cu pricepere și cu multă osteneală cele necesare reușitei. Ar însemna însă să ne întoarcem nu numai la zile ci la săptămâni și luni, înainte. Și 'n aceste preparative, ca și la zidirea Catedralei, tot Prea Sfinția Sa Episcopul nostru a avut partea leului, pregătind, proiectând, îndrumând și executând. Fără această comandatură, prevăzătoare, migăloasă și atentă, preparativele ar fi mers greoi și cu multe întrelăsări. Pentru ușurarea lucrărilor cu săptămâni înainte s'au împărțit rolurile și a-nume dându-se P. On. prot. Dr. Sebastian Stanca, organizarea serviciilor divine, prot. Andrei Ludu, invitățile, distribuția biletelor pentru intrarea în Catedrală la sfințire,

ajutat de pr. V. Matei (muncă grea și oboșitoare), prot. Dr. Vasile Sava, aranjarea banchetului dat de episcopie, prot. Laurențiu Curea, primirea oaspeților, preoților și aranjarea invitațiilor în jurul Catedralei, prot. Dumitru Antal, de toate, în special pregătirea celor necesare la sfințire, pr. Ioan Cioară, diacon Vasile Bogdan, în comisiunea de organizare. Un prețios ajutor am avut în comisiunea de organizarea serbărilor în dnii Dr. P. Meteș, prot. Patriciu Curea, Virgil Comșa, Dr. Oct. Sglimbea, Dr. Orăștian, Dr. I. Pașca, prot. Dr. Gal. Muntean, prot. Dr. Andrei Buzdug, Dr. Gh. Stănescu, Dr. V. Stănilă, Dr. L. Chirilă, Dr. R. Tufescu, Dr. A. Iacob, pr. I. Cioara, pr. I. Goron, pr. S. Vlad, A. Popa, L. Vlad, T. Putici, I. Moga, Gh. Stelea, Gh. Mureșan, E. Huniade, I. Teodorescu, P. Dabu și număr mare de studenți în teologie și universitari.

Autoritățile din Cluj, siguranța și poliția au fost constituite într'o comisiune specială pentru organizarea generală a serbărilor puse sub conducerea dlui ministru al Ardealului Dr. Emil Hațiegan și a dlui subsecretar dela interne Dr. Ioan Pop, ajutați de dnii Dr. Fl. Medrea, insp. siguranței și Simion Hațiegan, chestorul poliției. Din această comisiune au făcut parte și prot. A. Ludu, D. Antal și dl Dr. P. Meteș, colaborând intens.

Invitații la sfințire s'au făcut în număr restrâns de 2000, adecă în cadrul locurilor disponibile din Catedrală. La invitații, pe lângă autorități, s'a dat preferință tuturor donatorilor și binefăcătorilor Catedralei.

Alături de pregătirile externe, decurgeau cu febrilitate pentru terminare definitivă lucrările din interiorul bisericii, cât a celor de asfaltare și planare a terenului din jur. Cu mai multă bătaie de cap și grijă a fost așezarea candelabrului, donația M. Sale Regelui, sosit cu întârziere și montat în piese mai mari decât încăpeau pe ușa principală. Cu o sfortare în plus s'a făcut totuși așezarea la timp.

Dupăce s'au terminat toate, biserica s'a curățit și închis. În biserica închisă s'au așezat, de către protoiereul rânduit, candelile, icoanele, covoarele, perinuțele, odoarele și utenzile, precum și acoperemintele sfântului altar, pregătind separat aromatele și celelalte lucruri prescrise de tipic la sfințire.

În preziua și în zilele sărbătorii sfințirii, Catedrala și piața ei au fost luminate puternic cu reflectoare.

Sosirea înalților oaspeți.

Î. P. Sf. Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea însoțit de cons. efor pr. C. Dron și trei diaconi și Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan însoțit de P. Sf. Sa arhiereul Dr. Vasile Stan, de cons. eparh. V. Nistor, Tr. Petrișor, Dr. Gălea și diacon G. Dinu, au sosit în Cluj, încă de Vineri seara. La întimpinare au eșit un grup mai mare din comisiunea de primire și corul Acad. teol. Descinzând Î. P. Sf. Lor din vagoane au fost primiți în sala festivă a gării, pr. arhidiacon Dr. I. Vască rostind cuvântul de bun venit, ca delegat al P. Sf. Sale Episcopului nostru. A răspuns Î. P. Sf. Sa Patriarhul Miron. Corul a cântat la început și la sfârșit „Pe Stăpânul“.

Î. P. Sf. Sa Patriarhul a fost găzduit la reședința episcopescă, iar Î. P. Sf. Sa Mitropolitul la dl prof. univ. Dr. M. Sturza.

În aceeași zi dimineața a sosit P. Sf. Sa Episcopul Armatei Dr. Ioan Stroia, iar a doua zi P. Sf. Lor Episcopul Nichita Duma al Argeșului, Dr. Grigore Comșa al Aradului, Arhiereul Dr. Andrei Mager dela Oradea, P. C. S. Arhim. Policarp Morușca, apoi toți protopopii eparhiali, membrii adunării

eparhiale, peste o sută de preoți din eparhie și aproape tot atâția din arhiepiscopie și celelalte episcopii și mii de alți oaspeți.

Tot Sâmbătă dimineața a sosit și dl prim-ministru Al. Vaida-Voivod, dnii miniștrii Dimitrie Gusti, Mihai Popovici, Voicu Nițescu, D. R. Ioanițescu, subsecretarii de stat V. V. Tilea, Dr. Mihail Șerban.

Mulțimea mare a credincioșilor din parohiile protopopiatului Cluj, cât și a poporului din cele 9 județe ale eparhiei cu prefectii lor în frunte au sosit în cursul nopții spre Duminecă, și Duminecă dimineața, împănând cu portul lor pitoresc și vorba românească străzile principale ale Clujului.

Sâmbătă 4 Noemvrie.

Adunarea eparhială extraordinară.

Sărbările oficiale ale sfințirii bisericii catedrale au început prin întrunirea Adunării eparhiale, convocată în sesiune extraordinară pentru ziua de Sâmbătă, 4 Noem. c., la orele 5 p. m., în biserica Sf. Nicolae din Calea Regele Ferdinand. La această întrunire solemnă au participat toți membrii ei, clerici și mireni, între cari oaspeții veniți din alte părți, am putut observa elita intelectualității noastre ortodoxe și românești. Actuali și foști miniștri, profesori universitari și membri ai Academiei române, înalți demnitari în serviciile publice și de stat, — căci din astfel de membri este constituită Adunarea eparhiei Clujului, — au venit cu profundă înfiorare sufletească să ieie act de enunțarea celui mai fericit eveniment din viața reînființatei Ctitorii a Marelui Voevod Ștefan. Au pășit cu evlavie în fața sf. Altar ca să asculte comunicarea solemnă a P. S. lor Arhipăstor, că, *opera grandioasă a zidirii Catedralei, încredințată purtării Lui de grijă acum 10 ani, cu ajutorul lui Dumnezeu este terminată.*

În prezența Î. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea, a Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, a P. S. Episcop Nichita Duma de Argeș, a P. S. Dr. Ioan Stroia, Episcopul Armatei, Arhierei Dr. Andrei Crișanul dela Oradea și Dr. Vasile Stan dela Sibiu, festivitatea solemnă a început prin invocarea Duhului Sfânt. Apoi în cea mai înălțătoare atmosferă și-a rostit Prea Sfințitul nostru Episcop Nicolae cuvântarea festivă.

**Cuvântarea P. Sf. Sale
Episcopului Nicolae Ivan.**

**ON. ADUNARE EPARHIALĂ,
IUBIȚII MEI FII SUFLETEȘTI,**

Cu sufletul plin de nemărginită bucurie cerească deschid astăzi Adunarea festivă extraordinară a Eparhiei noastre.

Era prea firesc, ca evenimentul istoric al sfințirii Catedralei din Cluj să fie sărbătorit înaintea tuturor de către înșiși reprezentanții clerului și poporului acelei Eparhii, pentru a cărei credință și mântuire le-a fost înălțată.

De aceea am hotărât, că cea dintâi datorință a mea este să strâng în jurul meu, la acest praznic al praznicilor în deocebi pe iubiții mei fii sufletești clerici și mireni, ca împreună să slăvim izbânda cea mare pe care Domnul ne-a dat-o în dragostea sa nesfârșită către noi. Aducându-ne aminte în aceasta clipă, de cuvântul psalmistului care zice „că de n'ar zidi Domnul casa, înzadar s'ar osteni ceice o zidesc“ inima noastră trebuie să se îndrepteze înainte de toate spre cerul îndurărilor de unde ne-a venit darul și ajutorul, ca să putem îndeplini cu toții împreună minunea ce strălucește azi în fața ochilor noștri. Căci nu este oare minune fapula, că vedem aiva aici în cetatea îngrăditei, în orașul umilirilor și suferințelor noastre seculare, înălțându-se spre cer crucile falnicei catedrale ortodoxe?

Când mă gândesc la atâtea lăcașuri de închinare din trecutul nostru, când îmi aduc aminte că mărețta noastră catedrală din Sibiu — unde mi-am lăsat o parte bună din sufletul meu, — s'a putut ridica abia după 50 ani de încordări, atunci nu este oare o minune, că Sionul românesc din Cluj s'a înălțat în podoaba lui neîntrecută de granit numai în timpul relativ scurt de un deceniu?

Da, Domnilor, el este o minune, pentru că înfățișează aici în capitala de dincoace de Carpați un simbol sfânt și scump nouă tuturor, simbolul Dumnezeesc adus Ardealului, prin jertfa patriei mame, în ziua de 15 August 1916.

În amintirea vecinică a acestei zile de slavă, am zidit noi catedrala cu hramul Adormirii născătoarei de Dumnezeu, ca prin ea să se vestească din veac în veac minunea cea mare a mântuirii neamului românesc.

Cu gândul la acest simbol am încheat din piatră cioplită monumentul credinței noastre, punând la temelie lui iubirea nesfârșită și jertfele neprihănite ale tuturor acelor, cari se simt legați prin toată ființa lor de Biserica strămoșilor noștri adormiți în credința ei mântuitoare. Astfel datorită înțelegerii, pe care statul a arătat-o către Biserica Neamului, ni s'au dat guvernele ce s'au succedat dela 1920 până azi, fonduri însemnate cari au atins suma de 54 milioane, la cari s'au adădat daniile credincioșilor, autorităților, societăților de credit și binefacere în valoare de 13 milioane Lei.

Cu o dreaptă și bună chivernisire, a acestor fonduri despre cari dăm socoteala cu inima în-

păcată, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, am isbutit după ani de griji necurmăte și ostenele neîncetate să înfăptuim cel mai frumos vis al inimilor noastre, am dat prin aceasta Ardealului desrobite cel mai strălucit monument național, menit să dovedească tuturor vrednicia și trăinicia stăpânirii românești, pe plaiurile cari au fost și vor rămâne deapururi ale noastre. Dacă am dat îndeosebi poporului nostru un dumnezeesc isvor de încredere în chemarea lui pe lume de a domni aici în pace prin Evanghelia Mântuitorului.

De acum va putea lua avânt lucrarea cea mare de învoire sufletească a credincioșilor noștri din Cluj și Eparhie, căci ușile catedralei vor fi mereu deschise pentru toți cei însetați după apa cea vie a Domnului nostru Iisus Hristos. Rugile zilnice ce se vor face zilnic la altariul ei, predicile ce se vor rosti fără odihnă din amvonul ei, vor împrăstia lumina, încredere și mângăere miilor de suflete chinuite de tainele vieții și de suferințele existenței pământești. Mulțimea de elevi, de studenți dela toate școlile Clujului, a cărei creștere religioasă ne este așa de scumpă, va avea de azi înainte biserica largă și frumoasă, care să-i cuprindă pe toți în Dumineci și serbători, încălziți de flacăra curată a sfințelor scripturi.

Dar alături de misiunea ei religioasă, catedrala noastră va avea și o mare chemare națională ocrotind și sporind comorile neamului nostru în aceste părți de țară, ca astfel unitatea națională, dinastia și Tronul să aibă în Eparhia Vadului forțe vii și puternice, pe cari să se poată răzumi, cu încredere în toate împrejurările istoriei noastre. Așa văd eu, rolul covârșitor al Catedralei în desvoltarea poporului nostru. Și gândindu-ne la roadele binecuvântate ce se vor revărsa din zidurile ei sfinte, inima mea se pleacă cu smerenie și recunoștință în fața Providenței, care mi-a dăruit zile și putere, spre a vedea isprăvită cu bine această casă dumnezeiască, pe care Tatăl o a zidit, fiul o a întărit și Duhul Sfânt o a înorit.

Răsplata grijilor și ostenele mele o găsesc în aceasta bucurie duhovnicească, care este cea mai mare și mai deplină din toate câte mi-a hărăzit Dumnezeu bunătăților în lunga mea viață de trudă bisericăască și națională unde aș putea simți mai desăvârșită toată fericirea acestei bucurii, decât aici în adunarea eparhială, în mijlocul vrednicilor reprezentanți ai clerului și poporului, încredințați mie spre păstorie, între cei mai apropiați de mine, cu cari împreună am împărțit timp de 12 ani gândurile, greutățile și jertfele numeroase, din cari a răsărit biruitoare catedrala sufletelor noastre.

Ca părintele vostru sufletesc adânc mișcat de iubirea curată ce mi-ați arătat și de sprijinul devotat ce mi-ați dat, țin să Vă mulțumesc astăzi din toată căldura inimei mele și împărțindu-Vă tuturor binecuvântarea mea Arhierească mă îndrept către Părintele luminilor rugându-l „Doamne, Doamne, caută din ceru și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pe ea“. Amin.

la cuvântul I. Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea, expunându-și bucuria pentru marele eveniment ce se desfășoară în capitala Ardealului românesc. Cu mult drag își aduce aminte de primirea ce poporul o făcea delegaților Mitropoliei ortodoxe române dela Sibiu, — la Sigheț, la Săcel și în alte părți supuse azi eparhiei Clujului. Își aduce aminte și de faptul că tot atunci a fost escortat de jandarmii unguri între baionete dintr'un sat în altul.

Tăria în credință și alipirea față de legea strămoșească a triumfat. Biserica noastră se poate lăuda azi, că realizează aici progrese uriașe. S'au înființat numeroase parohii noi, iar cele vechi s'au întărit. Ne învelesc stările de azi din capitala Ardealului, unde după 15 ani de muncă, biserica ortodoxă română, are escelente instituțiuni.

„Suntem mândrii, — zice — de gospodăria ce s'a purtat în eparhia Clujului sub conducerea vrednicului Episcop Nicolae Ivan, iar marea catedrală ce se va târnosi mâine, este una din strălucitele dovezi ale acestei cinstite gospodării. Mulțumesc lui Dumnezeu că m'a învrednicit să petrec în zilele bătrânețelor mele aceste clipe de nemărginită fericire între voi. Doresc ca, rădăcinile răsărite din sămânța ce voi ați aruncat-o aici să aducă drept roadă întărirea ortodoxismului românesc, să realizați progrese și mai mari pentru întărirea bisericii strămoșești și a țării noastre întregite“.

Î. P. Sf. Sa Dr. Nicolae Bălan, mitropolit, salută adunarea cu cuvintele: „Cu inima plină de veselie am venit la sfințirea catedralei ortodoxe din Cluj. Aceasta catedrală e un simbol a biruinței neamului nostru și al bisericii sale naționale.

În sfântă simțire creștinească, biserica noastră a știut întotdeauna să crească poporul. Noi ne vom pleca smeriți în fața altarului clădit cu atâtea jertfe, recunoscând, că mari și minunate sunt lucrurile Domnului. Cerșesc binecuvântarea cercască asupra operei noastre și asupra întregului cler și popor al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului“.

Cuvântarea dlui prof. univ.

Alexandru Lapedatu.

În numele adunării eparhiale membrul *Alexandru Lapedatu* adresează P. Sf. Sale următoarele cuvinte de omagiu:

Ne-ați convocat, Prea Sfințite, în sesiune extraordinară ca, precum am inaugurat, acum zece ani, prin votul nostru, al adunării eparhiale, lucrările pentru edificarea mărețului lăcaș dumnezeesc ce se va sfinți mâine, — la fel să consacrăm, azi, prin un alt asemenea vot, sfârșitul acestor lucrări.

Bucuria noastră pentru actul ce suntem chemați a săvârși este cu atât mai mare cu cât, trebuie s'o mărturisim, nu ne așteptam ca el să vină așa curând. Căci în anii din urmă — ani de restricțiuni și lipsuri mereu crescânde — se sălășluisse tot mai mult în sufletele noastre temerea că ceea ce s'a început sub auspicii atât de promițătoare, nu se va putea termina nici măcar provizor, adecă așa cum s'a terminat acum.

Și totuși lucrul a fost cu puțință. Dar, pentru aceasta, câtă muncă și osteneală, câtă trudă și jertfă, câte preocupări și griji, câte greutăți și lipsuri în decurs de-un deceniu la cei chemați să lucreze și să colaboreze la reușita unei așa de mari și însemnate opere și 'n deosebi la Prea Sf. Ta, Părinte Episcop, pe ai cărui umeri, împovărați de ani, dar plini încă de vigoare, au stat, în acest timp, toate îndatoririle și au apăsător toate răspunderile... .

Au trebuit însușirile bine cunoscute ale Prea Sfinției Tale — de credință și iubire, de voință și hotărâre, de sârguință și energie, de încredere și optimism — pentru ca, animând și stimulând pe toți, necruțând ostenele și oboselile și nedând odihnă trupului și spiritului până ce 'n fiecare zi nu se îndeplineau cele ce trebuiau să se îndeplinească, s'a ajuns la sfârșitul fericit de azi — la sfințirea bisericii catedrale a Episcopiei noastre, care este, dela unire încoace, cea mai grandioasă afirmare materială a poziției noastre naționale în acest oraș și în această țară de seculară și istovitoare aspirare politică și religioasă.

Pentru aceasta, Prea Sfințite, noi Vă privim și Vă socotim ctitor, adevărat ctitor al acestei catedrale, după cum sunteți ctitor, adevărat ctitor al Eparhiei noastre. Nu mai este azi nimeni care să conteste această realitate și nimeni care să nu subscrie alături de noi acest adevăr. Căci toți cei ce, mari și mici, V'am secondat la această lucrare, direct sau indirect, de aproape sau de departe, cu munca, cu obolul sau cu sfatul, nu suntem decât colaboratori devotați și credincioși ai Prea Sfinției Tale. Ctitor, adevărat ctitor, în înțelesul bătrân, tradițional, al cuvântului, ești și rămâi numai Prea Sfinția Ta.

*

Iată de ce, Prea Sfințite, azi, când stăm în fața mult așteptatului praznic al sfințirii catedralei noastre, membrii adunării eparhiale țin să Vă arate și să Vă exprime, prin glasul meu, toată grațitudinea și recunoștința lor, toată admirația și lauda lor, cu sinceritatea și afecțiunea pe care totdeauna, de când Vă avem în frunte, ca păstor sufletesc, ne-am obișnuit să V-o arătăm și exprimăm.

Și pentru că, odată cu terminarea catedralei, ați ajuns la capătul realizării celor mai frumoase și îndrăznețe năzuințe și proiecte pe care Vi le-ați pus, ca program de activitate națională și biserică, atunci când prin destinul providenței divine ați fost chemat să restaurați și organizați — din nimic — vechea Vlădicie ardelenească a Marelui Ștefan, ținem să adăugăm la sentimentele ce Vă exprimăm, rugăminți ferbinți către Cel atotputernic, să Vă dea puteri pururea înalte, ca să fiți, în mijlocul nostru, până la capătul zilelor pământești, același minunat promotor și înfăptuitor de noi și folositoare așezări și rândueli pentru înaintarea vieții culturale și spirituale a neamului din aceste părți ale țării.

Aceste sentimente și rugăminți sunt, Prea Sfințite, tot ceea ce Vă pot da, ca mulțumire și recunoștință, acei cari, privind, azi, îndărăt, la opera realizată, în cei 12 ani de existență a Eparhiei noastre,

socot că puteți fi pe deplin mulțumit: — că V'ați făcut datoria, așa precum, desigur, puținii alții, în aceleași împrejurări și cu aceleași mijloace, și-ar fi putut-o face, — că talantul ce Vi s'a încredințat, atunci când Vi s'a dat har și dar apostolic, talantul acesta L-ați știut fructifica, cu răvnă și înțelepciune, întru lauda și gloria lui Dumnezeu și spre binele și fericirea credincioșilor păstoriți, că, în sfârșit, în tot acest timp, V'ați slujit neamul și biserica cu înaltă conștiință românească și creștinească.

Mâne porțile catedralei noastre se vor deschide, rugăciunile credincioșilor se vor înălța către Domnul, iar glasul clopotelor armonioase vor duce prin văzduh ecoul acestor rugăciuni, binecuvântând pe cei ce, cu jertfa vieții lor, au făcut cu puțință reînvierea străvechei ctitorii a Vadului în Ardealul liberat și unit cu patria mamă, pe cei ce, pe urma acestor eroi și mucenici ai războiului de întregire, s'au străduit să consolideze și să asigure opera lor și pe cel ce, prin faptele și meritele Sale, și-a câștigat dreptul și titlul de ctitor al acestei monumentale catedrale, care ești Prea Sfinția Ta, vrednicul și osârdnicul nostru Păstor și căruia într'un glas îi strigăm, în această zi de sărbare, după dătina străbună: Întru mulți ani, Stăpâne!

Cuvântarea dlui prof. univ.

Dr. Ioan Lupaș.

Membrul *Dr. Ion Lupaș*, luând cuvântul spune:

„Când s'a sfințit în *Mai 1906* catedrala din Sibiu, opinia publică românească înregistra cu satisfacție acest eveniment considerându-l ca începutul promițător al unei serii de succese și biruințe, pe cari le aștepta ca o dreaptă răsplătire pentru suferințele îndelungate ale unui trecut de urgie.

Articolul *Veniți să ne închinăm*, — pe care scriitorul acestor rânduri fusese invitat a-l publica atunci în coloanele „*Telegrafului Român*“, — se termina astfel: „În inimile noastre răsare acum și sporește o nădejde nouă, că Dumnezeu milostivirii nu-și va întoarce fața dela noi, ci ne va trimite, după vrednicia noastră, și alte dovezi ale milei Sale până vom ajunge ceasul, care va aduce izbândirea tuturor dorințelor și sfintelor noastre aspirații... Atunci neamul nostru, — care a fost atâta vreme adâncit în întunec și umilintă — se va înălța și va vedea lumină mare... Un soare nou va încălzi atunci cu raze dătătoare de viață și de tărie, inima amorțită a credincioșilor acestei sfinte biserici...

Deci pentru clipa răsăririi
Acelui soare ce-asteptăm,
Și pentru ceasul răsplătirii
Obezilor înlăntuirii —
Noi Domnului să ne rugăm“.

(*O. Goga*).

*

Credința într'o apropiată izbăvire ardea ca jăratecul acoperit sub cenușă. Iar rugăciunea izvorită din această credință se înălța, din milioane de piepturi, ca fumul jertfei lui Avel, spre tronul Tatălui ceresc, spre Părintele luminii dela care purcede „toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit“.

Dela sfințirea catedralei din Sibiu n'au mai trecut decât 12 ani până la hotărârea votată cu în-sufletire unanimă în ziua de 1 Decembrie 1918, când Transilvania a putut fi smulsă de sub ocârmuirea streină și reasezată în legăturile ei firești cu Patria Mamă. Încă o dovadă despre țaria cuvântului biblic: mult poate rugăciunea dreptului cea fierbinte, care se face...

Un soare nou, soarele unității politice și al libertății naționale a început să-și reverse de atunci raza binefăcătoare asupra tuturor ogorurilor vieții noastre publice, deci și asupra ogorului bisericesc.

Prin muncă chibzuită și stăruinți nepregetate a fost restaurată, din risipirile-i seculare, episcopia Vadului și a Feleacului, ale cărei începuturi istorice erau adânc înrădăcinate în trecutul acestei regiuni, până în zilele domniei moldovene a lui Ștefan cel Mare, slăvitul atlet al lui Hristos.

Dar restaurarea aceasta trebuia adusă în legătură cu fostul centru politic și cultural-științific al provinciei, cu cetatea Clujului, unde erau cele mai grele probleme de deslegat pentru încetățenirea și perpetuarea ideii de stat român. Dintre toate, în condiții deplin mulțumitoare a putut fi deslegată problema restaurării și organizării episcopiei ortodoxe-române, fiind ea încredințată prin votul sinodului electoral din 1921 unui om cu vaste experiențe, cu neobosită putere de muncă și de inițiativă, cu uimitoare pătrundere a situațiilor dificile, cu darul creștinesc de-a face din dușmani prietini, cu neprecupețită prețuire a forțelor de valoare pozitivă, la cari putea să apeleze în scopul îndeplinirii proiectelor sale, și cu un fericit neastâmpăr de creațiune, cum se afirmase încă din timpul activității sale, în cadrele consistorului din Sibiu, asesorul Nicolae Ivan, P. Sf. nostru Episcop, prin rivna și stăruința căruia ne-am învrednicit a vedea înfiptă în inima Clujului cea mai trainică și mai sfântă chezășie a libertății și unității noastre naționale-politice: *catedrala ortodoxă-română!*

De când s'au început lucrările, înainte cu 10 ani, sufletul păstorului a fost adeseori, în mai grea măsură decât al turmei, scurmat de îndoială: oare vârsta înaintată, oare povara bătrânețelor nu-i vor grăbi pasul spre patria cerească înainte de a fi văzut catedrala isprăvită și închinată dumnezeestii sale destinațiuni? Cei din apropiere, cari avuseserăm ocazie să-i cunoaștem trecutul de fapte și bunul obicei de a nu se opri nici odată la calea jumătate, am stăruit a-l îmbărbăta în asemenea clipe de îndoială cu nădejdea întemeiată pe cuvântul Scripturii: „Încredințează-ți lucrările în mâna Domnului și îți vor isbuti planurile“. (Proverbe XVI, 3).

Îată-l acum deplin isbutit și cel mai greu și cel mai mareț plan al păstoririi P. Sf. nostru Episcop Nicolae Ivan. Ajuns la punctul culminant al activității sale icarhice, ca unul care a știut să desțelenească ogorul părgănit și să întemeieze în scurtă vreme o serie de așezăminte durabile, P. Sf. Sa își poate simți sufletul părintesc plin de secerișul bogat al celei mai meritate bucurii, știind că sub cupola și la altarul catedralei, înălțate prin creștineasca lui osârdie, se vor întâlni, în taina rugăciuni-

nilor stăruitoare, sufletele celor adormiți în dreapta credință, cu ale celor aflători în viață și cu ale celor ce vor urma după noi, să toarcă mai departe cu spor firul vieții neamului nostru pe aceste plaiuri străbune.

Sufletul neamului românesc întreg va fi ocrotit la adăpostul monumentalei clădiri, căreia însuș acest suflet colectiv îi dă viață și-i asigură viitorul.

Astfel adevărul, cuprins în versul lui Nichifor Crainic cu privire la însemnătatea istorică a mănăstirilor, se va potrivi și monumentului religios-artistic, care constituie o nouă și neîntrecută poadoabă a Clujului:

„Catedrală, sufletul pe care-l porți,
Este supraviețuirea milioanei de morți!”

Trăinicia nouilor ziduri, în sensul unor tradiții populare, o garantează jertfa clădirii. Pentru *catedrala ortodoxă din Cluj* această jertfă e nespus de mare, fiind oferită de către toți cei ce au luptat și s'au jertfit de-alungul veacurilor pentru apărarea gliei și a credinței străbune. Pe oasele eroilor și mucenicilor sacrificați în luptele desrobirii noastre sunt așezate ca pe niște moaște sfinte, pietrele unghiulare și temelile acestei sfinte Catedrale. Din sufletul lor, gata de orice sacrificiu pentru neam și lege, va răsări și se va înviora neconținut rîvna tuturor slujitorilor ei, spre căile Domnului“.

Hotărârile solemne ale Adunării eparhiale.

La propunerea membrului *Dr. Ion Lupaș*, adunarea eparhială cu unanimitate decide:

1. Adunarea eparhială, întrunită în sesiune extraordinară în preziua sfințirii catedralei, cu inima smerită aduce laudă și închinăciune Tatălui ceresc pentru nesfârșita sa milostivire spre poporul nostru dreptcredincios, învrednicindu-l să vadă desăvârșită înălțarea sfintei noastre catedrale în cetatea îngrădirilor din trecut, devenită acum cetate a credinței, cultului și libertății neamului românesc.

2. Adunarea se închină cu evlavie față de memoria neînfricatului atlet al lui Hristos: Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei și întâiul ctitor al episcopiei Vadului, față de memoria marelui mitropolit Andrei Șaguna care de acum 70 de ani începuse a lupta și a stăruii pentru reînființarea acestei episcopii în cetatea Clujului, precum și față de memoria gloriosului Rege Ferdinand, care a îmbrățișat dela început cu interes părintesc proiectul catedralei, acordând înaltul său sprijin celor ce au ostent pentru realizarea lui.

3. Adunarea eparhială exprimă recunoștință și mulțumită P. Sf. Sale episcopului Nicolae Ivan, care timp de 10 ani n'a pregetat a osteni, din straja dimineții până în noapte, pentru strângerea mijloacelor de trebuință, punând totul în mișcare și priveghind neconținut ca cel dintâi Sion al reînviatelor noastre episcopii să se înalțe pe temelii de nebiruită, trăinicie pentru propoveduirea evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Adunarea exprimă mulțumită M. Sale Regelui Carol II, Prea Fericitului Patriarh Miron și Î. P. S.

Mitropolit Nicolae Bălan pentru darurile oferite catedralei, precum și tuturor binefăcătorilor acestei biserici, clerici și mireni, cari cu tradiționala dragoste creștinească față de așezămintele legii noastre străbune au contribuit cu darul lor de bună voie la înălțarea catedralei.

5. Adunarea îndrumă Consiliul eparhial a face un pomelnic amănunțit, din care să nu lipsească numele nici unui donator, iar P. Sf. Sale Episcopului Nicolae îi adresează rugarea de a binevoi să dispună citirea acestor nume de creștini darnici în fiecare an la serbarea hramului (15 August) și la aniversarea sfințirii catedralei (5 Noembrie).

6. Adunarea invită Consiliul eparhial să pregătească un istoric al clădirii acestui monument religios-artistic, în care să se eternizeze și numele tuturor binefăcătorilor bisericii.

7. Adunarea exprimă recunoștință mai marilor direcționari, guvernelor cari s'au perindat la cârma țării, a județului și a municipiului Cluj, în acest timp de 10 ani și cari cu creștinească înțelegere au contribuit, în măsura posibilităților cu sume însemnate la accelerarea și terminarea lucrărilor.

8. Adunarea exprimă recunoștința tuturor celor ce au ostent cu fapta și cu cuvântul pentru înfăptuirea acestei zidiri, mai întâi inginerului Gh. Cristinel, plâsmuitorul planurilor, apoi Ing. Tiberiu Eremia, Ing. D. Marcu și Ing. Nic. Dordea, pictorii Gheorghe Rusu, A. Demian și Catul Bogdan, protopopilor, preoților, membrilor adunării eparhiale și îndeosebi consilierilor eparhiali, cari au sprijinit cu munca și sfatul lor pe capul eparhiei, ca să ducă la izbândă strălucită aceasta lucrare, închinată lui Dumnezeu și poporului dreptcredincios.

9. Adunarea îndrumă Consiliul eparhial să țină mereu la suprafață problema complectării lucrărilor rămase în stadiu de provizorat, să continue cu strângerea fondurilor necesare, pentru ca la timp potrivit să se poată desăvârși lucrarea în conformitate cu planurile originale.

10. Cu ziua de mâine adunarea eparhială predă edificiul Catedralei cu hramul *Adormirii Maicii Domnului*, în grija P. Sf. Sale Episcopului și a Consiliului eparhial, pentru ca să-i deschidă porțile pe seama dreptcredincioșilor creștini, cărora să le fie izvor nesecat de lumină și înviorare a credinței străbune, îndeplinindu-și în viața poporului nostru menirea de „stâlp și întărire a adevărului“.

Drept răspuns Prea Sfinția Sa rostește următoarea rugăciune:

„Doamne Dumnezeu nostru, celace toate dintru neființă întru ființă le-ai adus, celace locuești întru lumina cea neapropiată, celace ai ceriul scaun și pământul razim picioarelor tale, nădejdea tuturor marginilor pământului, auzi-ne pe noi păcătoșii și nevrednicii robii tăi în ziua aceasta când îți aducem întru umilința gândului și a sufletului nostru mulțumită pentru mare milostivirea Ta ce ai revărsat din belșug asupra noastră, ocrotind cu îndelungă bunătatea Ta silințele noastre întru înălțarea unui nou Sion în acest oraș, pentru preamărirea preasfântului Tău nume și propovăduirea

cuvântului evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să nu ne osândești pe noi pentru nevrednicia ființei, ci trecând cu vederea păcatele noastre, primește prinosul smereniei noastre, ca să fie ochii Tăi căutând pururea spre lăcașul acesta și urechile Tale să asculte glasul rugăciunii celor ce se vor rugă în casa Ta aceasta.

Trimite peste dânsa pe prea Sfântul Tău Duh ca să o umple de lumină, fă-o scaun mării Tale și celor înviforați adăpostire. Păzește-o neclintită până la sfârșitul veacului pentruca într'ânsa să se preamărească prea Sfânt numele Tău acum și pururea... Amin."

Împărțirea medaliilor comemorative.

P. Sf. Sa numește de notar al ședinței pe dl Dr. Vasile Sava și cetindu-se apelul nominal P. Sf. Sa predă membrilor prezenți ca și protopopilor nemembrii la adunare câte o medalie comemorativă din argint. Medalia are pe o parte Catedrala în relief cu inscripția „Catedrala Ortodoxă Română Cluj 1933” iar pe verso o cruce cu inscripția „Cu noi este Dumnezeu”.

Acordări de distincții bisericești.

Totatunci aduce la cunoștința adunării eparhiale că din prilejul sfințirii catedralei acordă următoarele distincțiuni și promovări:

Se promovează la gradul de protoierei onorari: Profesorii Dr. Andrei Buzdug, Dr. Galacțion Muntean și Patriciu Curea. Se disting cu brâu roșu: Diaconul Dr. Orest Bucevschi, profesor, presbiterii Emil Nicolescu, profesor de religie în Cluj, Ion Cociuban, paroh în Cluj, Petru Sămărghișan, paroh în Cucerdea, Ion Stănescu, din Someșul-rece, Teodor Ciuruș din Rusul-Bârgăului.

Consilierii eparhiali Andrei Ludu și Dr. Vasile Sava sunt distinși de protoierei stavrofori.

În numele celor distinși răspund consilierii Andrei Ludu și Dr. Vasile Sava.

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan prin cuvinte calde mulțumește tuturor pentru ajutorul acordat și între ovațiuni generale închide ședința la orele 18 din zi, procedându-se la serviciul Vecerniei, împreună cu litie, care a fost oficiată de către I. P. C. Sa Arhimandritul Policarp Morușca, P. C. protopopi Petru Popoviciu, Ioil Ghiurișan, Alexandru Baba și Sorin Furdul, Arhidiacon Evghenie Orghidan și diacon Vasile Bogdan.

Duminică 5 Noemvrie.

Grija generală pentru Duminică 5 Noemvrie, a fost vremea frumoasă; atât de problematică în toiul toamnei. Bunul Dumnezeu s'a îngrijit să ne încadreze sărbătoarea în vreme bună și potrivită desfășurării ei în toată splendoarea. Până în ziua a început să forfotească lumea, mai ales miile de țărani și mai târziu și orașenii. De dimineață poliția și comandamentul jan-

darmeriei au fixat cordoanele necesare desfășurării în ordine a serbărilor. Școalele s'au așezat după un plan bine stabilit, tot așa și diferitele delegații sătești, cele din parohiile noastre pe trotorele din jurul Catedralei, celelalte pe Calea Regele Ferdinand și în piața gării.

Oaspeții cu drept de intrare la Catedrală au avut acces numai prin strada reședinței episcopale, de unde trecând peste cordoane, erau rânduiți pe terenurile libere din cele 4 colțuri ale Catedralei, în dreptul ușilor pe unde aveau să intre. Pentru evitarea aglomerației, doamnele cu bilete pentru balcoane, cât și cele trei coruri, al Episcopiei, al Școlii normale de fete și al Operei, au fost așezate mai înainte în biserică.

Sub trepte în fața Catedralei s'a lăsat un spațiu liber până 'n trotoar pentru desfășurarea slujbei sfințirii. În continuare pe al doilea trotuar s'a înșirat compania de onoare, iar pe marginea spațiului cu verdeață elevele câtorva școale de fete, în costume naționale.

Așezarea asistenței în acest fel și liniștea plină de ordine în care stătea, i-a dat sărbătorii cel mai solemn aspect. Ordinea a fost într'adevăr perfectă cum nu s'a mai întâlnit în alte părți, la alte serbări. A contribuit la ea buna organizare a serbării dar și atmosfera religioasă revărsată de sunetele armonioase ale clopotelor ce s'au tras la ora 9 când s'a început sfințirea apei, după care au fost aduși în impozant cortegiu înalții ierarhi dela reședință la Catedrală, unde s'au îmbrăcat în odăjdii și apoi în și mai grandios cortegiu au eșit în fața Catedralei să aștepte pe M. Sa cu înalta suită.

Sosirea și primirea M. S. Regelui.

Trenul regal a avut oarecare întârziere. Gara strălucit împodobită avea pe peron pe dñii ministrii, pe toți șefii autorităților, iar alături o companie de onoare. M. Sa Regele Carol al II-lea descinzând din tren, însoțit de Măria Sa Marele Voivod Mihai și de A. Sa Regală Principele Nicolae, a fost primit în nesfârșite urale de către autoritățile de pe peron. După trecerea în revistă a trupei, a trecut în sala de recepțiune a gării unde dl primar Dr. V. Deleu, a oferit M. Sale pâne și sare și l-a urat bun venit.

Drumul dela gară până la Catedrală M. Sa l-a parcurs într'un automobil deschis, încadrat de un escadron din garda regală. Miile de oameni de pe cele două trotuare L-au aclamat în continuu, ca pe un drum de triumf.

Membrii guvernului și șefii autorităților sosind înainte pe un drum mai scurt s'au alăturat grupului format din Î. P. Sf. Lor Patriarhul Miron, Mitropolitul Nicolae, P. Sf. Lor Episcopii Nicolae, Nichita, Ioan, Grigore, Arhieriei Vasile și Andrei, îmbrăcați în haine strălucitoare, Î. P. C. S. Arhim. Policarp Morușca, protopopii îmbrăcați în odăjdii, Dr. Seb. Stanca, Ștefan Rusu, Romul Popa, Nic. Vasiu, Al. Baba, Ion Maloș, arhidiaconi Dr. I. Vască, Evghenie Orghidan, Marius Constantinescu, I. Dinu și ierodiacon Lavru Florea și corului Acad. Teologice de sub conducerea prof. Dr. V. Petrașcu. Grupul înalților ierarhi și al preoților a fost punctul cel mai luminos al serbării, devenit și mai impunător când a început serviciul sfințirii cu ecteniile rostite cu glas așa de frumos de către C. S. diaconul Marius, cu răspunsurile armonioase ale corului teologilor.

După trecerea trupei în revistă, P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae a prezentat Crucea și Evanghelia pe cari le-a sărutat împreună cu Voivodul Mihai și principele Nicolae. Toți trei s'au așezat pe primele trepte în dreptul mesei de serviciu religios.

Sfințirea și încunjurarea Catedralei.

Serviciul sfințirii s'a început imediat (ora 11 fără 10 minute). După începerea slujbei M. Sa observând că trupa nu s'a descoperit a dat ordin să se descopere. A fost un gest care a impresionat sentimentul religios al asistenței. O ectenie, o rugăciune, încunjurarea bisericii o singură dată în sunetul clopotelor și cântecele corului cu trei opriri pentru cetirea evangheliilor de către P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan, P. Sf. Sa Episcopul Nichita Duma și P. Sf. Sa Episcopul Grigore Comșa. Ungerea cu sf. mir și olei a făcut-o P. Sf. Sa Episcopul armatei Ioan Stroia iar stropirea cu apă sfințită P. Sf. Sa Arhierul Vasile Stan.

Slujba dinaintea Catedralei și încunjurarea ei desfășurată atât de majestos, în dangătul clopotelor, a fost partea cea mai impresionantă din întreaga serbare, având

avantajul de a fi văzută de miile de privitori din jur. Pentru cei ce au privit-o rămâne pururea neuitată.

*

Înainte bisericii pe trepte o rugăciune cetită de Î. P. Sf. Sa Mitropolitul. „Deschideți voi boeri porțile“, rostite de Î. P. Sf. Sa Patriarhul și se deschid ușile. Alt moment solemn, căci s'au deschis pe veacuri.

Intrarea în Catedrală.

În catedrală intră mai întâi M. Sa Regele, Marele Voivod și Principele Nicolae, Patriarhul și ceilalți înalți ierarhi și demnitari.

Corul episcopiei sub conducerea dlui prof. A. Bena începe să cânte „Luminează-te, luminează-te noule Ierusalime“ și alte cântări, combinat cu celelalte două coruri.

Sfințirea pronaosului, naosului și altarului.

Se face sfințirea interiorului bisericii.

M. Sa este condus în altar unde mai întâi semnează actul comemorativ de următorul conținut:

† *Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh, acest sfânt și dumnezeesc lăcaș închinat Adormirii Maicii Domnului spre veșnică pomenire a istoricei zile de 15/28 August 1916, când oștile viteze ale gloriosului Rege Ferdinand I, au intrat în războiul pentru destrăbirea neamului și unitatea națională, s'a ridicat, în curs de zece ani, dela 1923 la 1933, prin râvna neogoiță și osteneala neobosită a celui dintâiu Episcop al reînviătei Episcopii a Vadului, Felea-cului și Clujului, ca să fie biserică catedrală a acestei de Dumnezeu păzite Episcopii și simbol totodată al dreptății divine ce s'a revărsat din belșug asupra poporului românesc din Ardeal în anul izbăvirii sale de sub întristarea veacurilor de restriște, al Mântuitorului nostru Iisus Hristos 1916.*

Și s'a sfințit cu mare pompă, după toate rânduelile bisericesti și tradițiile strămoșesti, azi Duminecă, în 5 Noemvrie 1933, în zilele de domnie ale binecredinciosului și de Hristos iubitorului nostru Rege Carol II, — Patriarh al Bisericii ortodoxe române fiind Î. P. S. D. D. Miron Cristea, — Președinte al Consiliului de Miniștri Dl Alexandru Vaida-Voevod, — Mitropolit al Românilor ortodoci din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș Î. P. S. D. D. Nicolae Bălan, — Ministru al Instrucțiunii, Cultelor și Artelor Dl Dimitrie Gusti, — iar Episcop al locului P. S. D. D. Nicolae Ivan — și în prezența mai marilor direcători civili, militari și bisericesti — ai Statului cum și a fruntașilor clerului și poporului dreptcredincios, cari mai jos se vor arăta în acest act, merit să se așeze în temelie prestolului, spre eternă amintire a mă-

reței serbări de sfințire a acestei întâie catedrale ortodoxe a Clujului românesc și pentru preamărirea tuturor celor ce s'au ostenit și jertfit pentru înălțarea ei.

În timpul semnării actului intră în altar toți înalții ierarhi și preoții și se începe ceremonialul sfințirii altarului. M. Sa este îmbrăcat în cămașa ceremonială, se spală pe mâni, apoi cu o mistrie de zidar nichelată, împreună cu Î. P. Sf. Sa Patriarhul, așează ciment în groapa prestolului, așează în ea cutia cu sf. moaște, toarnă ceară topită cu arome și apoi zidesc întreaga groapă.

Se așează actul, peste el masa de lemn care e spălată și de către M. Sa. Se unge cu sf. mir, olei și apă de trandafiri. M. Sa împreună cu M. Voivod, Principele Nicolae și I. P. S. Sa Patriarhul împreună cu P. S. Episcopul Nicolae pun evangeliștii, fixându-i cu cuie pe cari le bat cu ciocane.

Se așează pânzătura albă și celelalte acoperitoare. Toți ies înaintea iconostasului unde îngenunche și I. P. Sf. Sa Patriarhul cetește rugăciunea prescrisă. Reintră în altar, M. Sa se desbracă de cămașa ceremonială și este condus la scaunul regal, de unde ascultă

Cuvântarea P. Sf. Sale Episcopului Nicolae Ivan.

„Binecuvântat este Domnul,
că minunată a făcut mila sa în
cetatea îngrăditei“.

Psalm, 30 vers 22.

SIRE,

În clipa aceasta solemnă a sfințirii catedralei ortodoxe din capitala Ardealului, toate cugetele românești, înțelegând mărimea și importanța evenimentului istoric, desfășurat sub ochii noștri uimiți, plini de lacrimi de bucurie și cu întreaga participarea sufletelor noastre mișcate, se vor concentra în cuvântul mult grăitor al Psalmistului „Binecuvântat este Domnul, că minunată a făcut mila sa în cetatea îngrăditei“. Este un prea vădit semn al milostivirii Dumnezeuști sfințirea acestei catedrale ortodoxe române în cetatea de scaun a reînviatai ctitorii a lui Ștefan cel Mare, aici în cetatea Clujului, care n'a fost în trecut decât o cetate a îngrăditei tuturor libertăților noastre, un izvor îmbelșugat al asupririlor puse la cale cu măestrite mijloace spre desființarea bisericii și a neamului nostru.

Mi-au rămas adânc întipărite în memorie cuvintele rostite de fericiul întru pomenire și glorioșului nostru Rege Ferdinand, cu prilejul investiturii mele Arhieresti în ziua de 8 Decembrie 1921, când îmi spunea în ton impresionant „Gândul nostru zboară înapoi la veacuri de mult trecute, dar

mereu vii în amintirea neamului românesc când Marele Ștefan și Petru Rareș își rânduiau episcopi pentru păstorirea sufletească a bincredincioșilor români atârnători duhovnicește, de Mitropolia Moldovei și Sucevei, care împrăstiau lumina credinței ortodoxe în părțile de miază-noapte ale Ardealului, întocmai cum făcea și Mitropolia soră a Ungro-Vlahiei în părțile de mează-zi pe timpul lui Neagoie Basarab, al lui Mihai Viteazul și al altor Voivozi însufleșiți de dragostea bisericii naționale pentru românii de pretutindenea“.

Așa glăsuia Marele Rege, desrobitor de neam și de țară — și prin aceasta a cucerit sufletele noastre — pentru dinastia română și pentru casa domniitoare pentru toate timpurile.

Timpuri de grea cumpănă și de chinuitoare frământări sufletești au isbutit să întrerupă firul continuității istorice, în desvoltarea așezămintelor noastre bisericesti, care luase ființă sub ocrotirea părintească a slăviților Voivozi din răsăritul și sudul Carpaților, din Moldova și din Țara Românească.

Dar amintirea lor, n'a putut fi smulsă din sufletul poporului dreptcredincios, care s'a întărit cu nădejdea și mângăerea scripturilor, așteptând „plinirea vremii“ ca să se stângă sămânța vechilor răutăți, gătind calea Domnului, și drepte făcând cărările lui.

Momentul e prea festiv, serbătoarea e prea mare, ca să pot arăta toate suferințele de cari a avut parte poporul românesc secolii de-a rândul — din partea conducătorilor țării — ținându-l în robia întunecului și netolerând ca să se manifesteze nici în viața națională nici în cea bisericască. Nimicirea noastră era program de guvernământ. Pășirea mai timidă a Episcopului Vasile Moga în Dieta dela Cluj — în 1842, elocința puternică a marelui Șaguna, în dieta din 1865 — n'au putut pune stavilă pornirilor vrăjmașe. Dar dacă în 1865 nu s'a ținut seamă de protestul românilor și dieta a hotărât înmormântarea noastră națională, aceasta a reinviat după 53 ani, împlinindu-se destinul istoric prin hotărîrea din 1 Decembrie 1918 — dela Alba-Iulia.

Aceasta hotărîre ne-a dat putința să desgroapăm de sub ruinele seculare și ctitoria lui Ștefan cel Mare, Episcopia Vadului, Feleacului și a Clujului, ca să trăiască și prospereze până la sfârșitul veacurilor.

Dacă la 1865 era jale și durere în inimile înaintașilor noștri cari simțiau aripa întunecului fâlfâind amenințătoare asupra bisericii și culturii românești, acum este prilej de înaltă bucurie și reculegere sufletească, pentru toți cei ce ne-am învrednicit a lua parte la acest praznic al sfințirii Catedralei noastre, care este o izbândă meritată a ortodoxiei și o manifestare a vecinicei dreptăți dumnezeiești, pentru toate câte a știut răbda în cursul veacurilor, poporul nostru mult încercat, fără a se clătina în speranța izbânzii sufletului său din cursele meșteșugite ale celor ce-i căutau pierzarea.

Cu sentimente de adâncă evlavie îmi plec genunchii înaintea Ta Doamne al puterilor, Dumnezeu iubirei de oameni, și al milostivirii fără sfârșit

și cu inima smerită ridic către Tine glasul rugăciunii mele, pentru de a-ți aduce laudă și mulțumită netrecătoare, căci m'ai învrednicit să ajung în anii bătrânețelor mele această clipă înălțătoare și măreață, unică, nu numai în viața mea pământească, ci și în viața reînființatei Ctitorii a lui Ștefan cel Mare și în viața românismului ortodox din Transilvania.

Cu nestănsă recunoștință, mă închin memoriei regretatului Rege Ferdinand care dela început a îmbrățișat cu toată căldura și solitudinea sufletului său părintesc, strădanțiile noastre pentru înălțarea acestui Sion al ortodoxiei în inima Ardealului.

Cu acelaș sentiment de recunoștință mă îndrept și către M. Voastră, Sire, care personificați nădejțile Țării și a neamului nostru întreg, ca cel dintâi Rege ortodox al scumpei noastre Patrii străbune, ca un finăr și entuziast urmaș al marilor Voevozi descălecători de țară, dătători de Regi și datini și Vă mulțumesc în numele tuturor credincioșilor și pentru darul bogat ce V-ați milostivit a face acestui locaș sfințit, cum și că nu ați pregetat a ne învrednici de înalta M. Voaste prezență, atât la punerea pietrii fundamentale, acum 10 ani, cât și de aceasta măreață festivitate a târnosirei.

Mulțumesc Preafericitului Patriarh Miron, pentru toată dragostea părintească cum și pentru darurile oferite catedralei noastre, asemenea rog pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae și pe toți frații în Hristos, cari au alergat la acest praznic și pe toți dreptcredincioșii creștini, cari au ținut să contribue cu darurile lor de bună voie la împodobirea casei Domnului.

Și un cuvânt de mulțumită am către sfetnicii Tronului, cari s'au perândat dela 1921 până azi, către conducătorii vechi și actuali ai orașului Cluj, cari ne-au venit în ajutor din visteria statului și comunei, ca să putem termina opera mare, la care ne-am angajat.

Și în fine mulțumesc sfetnicilor mei, membrii ai Consiliului eparhial și ai adunării eparhiale, cari mi-au dat ajutorul lor însuflețit în cursul celor 12 ani de stăruințe și încordări nepregetate.

Fie ca la umbra acestui altar și sub bolta ocrotitoare a acestei sfinte catedrale ortodoxe, toți urmașii mei din veac în veac, în deplina dragoste frățască și contopire sufletească să-și poată înălța gândul neprihănit spre rugăciune continuă, care să se înalte spre cer ca fumul jertfei lui Abel, pentru consolidarea statului român întregit, pentru progresul sfintei noastre biserici și pentru slava Domnului, care cu adevărat a făcut mila sa cu noi, aici în fosta cetate a îngrădirii, transformată în o frumoasă cetate a libertății, a credinței și culturai românești.

Binecuvântat să fie în veci numele Domnului. Amin.

La sfârșit P. Sf. Sa oferă M. Sale drept amintire medalia comemorativă vărsată în aur curat (dăruit de dl Dr. Candin David dela Sôc. Auraria din Abrud) iar M. Sale

Marelui Voivod Mihai și A. S. R. Princi-pelui Nicolae câte una de argint.

M. Sa deosebit de satisfăcut mulțumește P. Sf. Sale și ca să se conformeze programului (fiindcă întârziase trenul) la ora 12 ese din biserică pentru a asista la defilarea cercetașilor, „Șoimilor“ și poporului.

Liturghia se continuă nestânjenită sub conducerea P. Sf. Sale Episcopului Armatei Dr. Ioan Stroia, cu înălțătoarele răspunsuri date de corul mixt al Episcopiei.

Banchetul oficial.

După defilare M. Sa a vizitat expoziția agricolă. La ora 2 a asistat la banchetul oficial dat de primăria orașului, cu 150 de tacâmuri, numai oficialități, dintre cari 50 de persoane au fost indicate de P. Sf. Sa Episcopul nostru. Organizarea acestui banchet a fost întâi rezervată episcopiei noastre și apoi cedat primăriei din ordinul Consiliului de Miniștrii. Aranjarea lui a avut-o dnii A. Moga și I. Peptea funcț. sup. la primărie, având până la un loc și concursul delegatului episcopiei noastre.

La șampanie dl Dr. V. Deleu, primarul municipiului Cluj a rostit următoarea cuvântare:

„Majestate!

Orașul Cluj, de când este recucerit pentru cultura și sufletul românesc — a doua oară are fericirea a Vă avea în mijlocul lui și a Vă încunjura din nemijlocită apropiere cu dragostea sa.

Înalta vizită ce ne-O acordați, — este pentru noi o deosebită onoare, dar și un îndemn la muncă îndoită — pentru a ne face vrednici de dragostea Majestății Voastre și pentru viitor.

Noi știm că inima Majestății Voastre se bucură de fiecare progres al nostru.

Ziua de azi, în care ați binevoit a lua parte la un pas înainte al nostru, nu este pentru noi numai serbare bisericească în care se deschide un nou lăcaș întru preamărirea lui Dumnezeu, ci este și o sărbătoare națională.

Cu ziua de azi, noi inaugurăm și un monument al voinței noastre de a rămânea stăpâni liberi pe acest pământ. (Aplause).

Azi, Majestatea Voastră, simbol al Națiunii și ccentru al dragostei noastre, — încununați această voință, — ați zidit în altar dovada voinței noastre, iar pentru viitor ne arătați singura cale spre biruință: munca și iubirea de Țară.

Majestate!

Glasul meu este prea slab pentru a Vă putea arăta dragostea și devotamentul ce Vi-l datorăm, — dar rog Să credeți Majestate, că iubirea no-

stră este isvorită din adâncă convingere, că drumul pe care ni-l arătați prin înțeleapta Domnie a Majestății Voastre — este singurul care ne va duce la biruință. Să trăiți Majestate!” (Urale nesfârșite).

Al doilea a cuvântat dl prim-ministru Dr. Alexandru Vaida-Voivod, legând istoricul salei memorandumului cu istoria zilelor noastre și încheind cu urări la adresa M. Sale și a întregii dinastii. (Aplauze îndelungate).

P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan a rostit următoarele:

MAJESTATE,

Vestea că Majestatea Voastră a bine voit a primi invitarea noastră modestă, de a prezida festivitatea cea mare a praznicului zilei de astăzi, ne-a umplut inimile de bucurie.

Dela o margine la cealaltă a țării poporul întreg se simte îndatorat cu cea mai adâncă recunoștință față de fiul regretatului Rege Ferdinand I-ii, a aceluia care ne-a scos din robia milenară.

Avem un respect deosebit și o stimă nefermuită pentru Înalta casă Domnitoare. Și acest respect și această stimă se mărește și se împrăștie în toate păturile societății românești, dela cele mai de jos până la cele mai de sus.

Ați fost martor ocular, Majestate, la manifestația poporului, care Vă înconjoară tot cu aceeași dragoste cu care V'a primit atunci când V'a văzut venind acasă în sbor și ați descins în Ardeal, unde erați așteptat de mult. (Aplauze, urale puternice).

Așa este tradiția noastră, ca să respectăm și să iubim pe cei cari pot face binele și se interesează — așa cum se interesează Majestatea Voastră — de cultura neamului și de fericirea popoului nostru. (Aplauze).

Nu am nimic scris pe hârtie, după care să citesc; am însă un suflet și o inimă. Și, ca cel mai bătrân dintre aceia cari se află aici, cred că tâlmăcesc simțimentele generale ale țării întregi, când rog pe Dumnezeu să Vă țină pe Majestatea Voastră întru mulți fericiți ani, împreună cu Vlăstarul iubit și întreaga Dinastie, pe care o respectăm și o iubim din tot sufletul și din toată inima noastră. (Aplauze, ovații).

După aceasta M. Sa Regele a răspuns următoarele:

Domnule primar,

Prea Sfinția Voastră,

Domnule prim ministru,

Nu puteam să nu fiu de față la serbarea de astăzi, pentru două mari cauze: întâi, pentru frumoasa și duioasa amintire ce Mi-a lăsat-o serbarea punerii pietrii fundamentale a acestei biserici, și pe urmă, că Suveran al acestei țări, trebuia să fiu astăzi aici, când se pecelluește definitiv, prin credința strămoșească, piatra de hotar a țării noastre. (Aplauze puternice, urale).

Toți aceia cari suntem astăzi de față formăm o generație fericită, căci în timpul vieții noastre s'a îndeplinit un vis din moși-strămoși, un vis pornit din timpul lui Ștefan cel Mare și al lui Petru Rareș, vis care a legănat copiii Ardealului timp de veacuri și care nouă ne-a fost hărăzit de cel Atotputernic de a-l putea îndeplini. (Aplauze puternice).

Sărbătoarea de astăzi, a târnosirii Catedralei din Cluj, nu putea să fie completă fără o manifestare în această sală, în această sală care în decursul istoriei Ardealului a însemnat așa de mult, — zile triste dar în același timp și zile de îmbărbătare.

Lăsând la o parte evenimentele dela 1848 și oprindu-ne asupra faimosului proces al memorandumului, nu vreau să mă uit la condamnare și la lucruri de acest soi, dar vreau să mă gândesc cu adâncă evlavie la aceia cari au afirmat tare și puternic, în fața unui stăpân puternic, adevărata ființă a neamului lor. (Aplauze furtunoase, urale). Se cuvine dar ca, în această zi, în care am chemat harul Celui Atotputernic ca să sfințească definitiv stăpânirea românească pe acest pământ, să ne gândim cu evlavie, recunoștință și dragoste, la acei cari au suferit în acele zile și cari astăzi nu se mai găsesc printre noi.

Fie ca nouă, generației de astăzi și generației de mâine, evemplul lor să stea veșnic viu înaintea ochilor, iar patriotismul și credința de care ei au dat atunci pildă, să ne fie deapururi o îmbărbătare și o întărire a sufletului și a întregii noastre ființe!

Sunt mulțumit că am putut să fiu astăzi aci, să văd această sărbătoare — și țin să aduc vi-le Mele mulțumiri; atât P. S. S. Episcopului, cât și tuturor acelor cari au contribuit la ridicarea acestui sfânt locaș.

Orice faptă mare este pusă pe temelia unei credințe, oricare ar fi acea credință; noi am pus-o pe credința care este a majorității poporului nostru. Dar să creadă și acei cari sunt de altă credință decât a majorității, că orice credință pentru sufletul Meu, este tot credință. Și, cum cred că numai prin credință se poate obține ceva, sunt cel dintâi gata să respect credința oricui, atâta timp cât această credință se unește cu a noastră, în același scop de mărire și întărire a patriei. (Aplauze puternice, ovațiuni furtunoase).

Având în suflet și în minte exemplul celor de eri, având în suflet năzuința spre progres și spre mai bine, ridic paharul Meu, întâi în sănătatea Ardealului și pe urmă în sănătatea întregului popor român, ori unde ar fi și de orice credință ar fi. (Ovațiuni entuziaste, aplauze și urale prelungite).

Terminându-se banchetul M. Sa și înalta suită s'a retras în salonul de alături, unde în aplauzele tuturor a decorat pe P. Sf. Sa cu serviciul credincios în gradul de comandor, tot asemenea pe dl primar Dr. V. Deleu, pe dl arhitect George Cristinel și dl Ing. Tiberiu Eremia.

Banchetul bisericii

s'a dat de către episcopia noastră la Restaurantul „Central“, participând P. S. S. Episcopul Armatei *Dr. Ioan Stroia*, P. S. S. Arhiepiscopul *Andrei Magier*, numeroși membrii ai Adunării eparhiale, protopopii și preoții delegați de protopopiate. P. Sf. Sa Episcopul *Ioan* a toastat pentru M. Sa Regele și Familia Regelă, dl *Dr. Petru Meteuș* pentru Î. P. Sf. Sa Patriarhul și înalții ierarhi, P. C. prot. stavrofor *Dr. V. Sava* pentru ctitorii și binefăcătorii catedralei, P. C. pr. P. *Partenie* pentru clerul din Ardeal, dl *Popescu Tudor* pentru înfrățirea tuturor românilor, P. C. pr. *Septimiu Popa* a vorbit în numele ziaristilor. Au mai vorbit P. C. protopopi *I. Duma*, *A. Muntean*, iar la sfârșit P. C. prot. *L. Curea* a mulțumit tuturora în numele P. Sf. Sale Episcopului *Nicolae Ivan*.

După masă M. Sa și înalta suită a participat la concursul hipic desfășurat pe arena sportivă.

La ora 5 corul mixt al episcopiei sub conducerea maestrului *A. Bena*, a dat în Catedrală un foarte reușit concert.

În continuare s'a ținut vecernia. După vecernie s'a făcut și cea dintâi cununie a unei perechi originare din Poiana Sibiului.

Seara s'a dat o cină la Automobil Club, iar la 9^{3/4} o reprezentație de gală la Operă jucându-se „Flautul magic“ operă în 2 acte în traducere românească a prot. *Dr. Seb. Stanca*, cu muzică de Mozart. Reprezentația a fost fastuoasă și reușit jucată, așa că M. Sa a ascultat-o până la sfârșit.

M. Sa Regele și cei ce l-au însoțit au plecat la București la ora 1^{1/2}, fiind petrecut la gară pe lângă membrii guvernului și autorități și de către P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae* însoțit de prot. *D. Antal*. M. Sa și-a luat rămas bun dela cei prezenți dând mâna cu toți.

*

Astfel s'au desfășurat serbările sfințirii Catedralei, umplând de emoție și mândrie toată suflarea românească ortodoxă. Bucuria mai mare a simțit-o Prea Sfinția Sa, văzându-și opera terminată după o muncă neîncetată de 10 ani. La bucuria P. Sf. Sale ne-am alăturat toți, cum se va vedea din descrierea recepțiunilor din ziua a treia, Luni, a căror descriere o vom face în nr. viitor.

d. a.

Plăcile comemorative.

În tinda bisericii s'au așezat două plăci comemorative cu următoarele inscripții:

Pe dreapta:

ACT COMEMORATIV

Colaboratorii P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan Consilieri Eparhiali

*Din cler: Dumitru Antal, protoiereu
Laurențiu Curea, protoiereu
Vasile Gan, protopop stavrofor
Andrei Ludu, protoiereu
Dr. Ioan Lnpaş, protoiereu, prof. univ.
Zaharia Man, protopop
Aurel Muntean, protopop
Iovian Mureșan, protopop
Gregoriu Pletosu, protopop stavrofor
Petru Popoviciu, protopop
Ștefan Rusu, protopop
Dr. Vasile Sava, protoiereu, ref. catedralei
Dr. Sebastian Stanca, protoiereu stavrofor
Dr. Ioan Vască, arhidiacon
Nicolae Vasiu, protopop.*

*Mireni: George Bogdan-Duică, prof. universitar
Nicolae Bogdan, director de liceu
Dr. Sebastian Bornemisa, publicist
Dr. Lazar Chirilă, profesor
Dr. Alex. Dragomir, decanul Baroului Cluj
Alexandru Lapedat, prof. universitar
Antoniu Mandea, director de bancă
Dr. Petru Meteușiu, avocat
Dr. Valer Moldovan, prof. universitar
Dr. Ioan Pop, avocat Alba-Iulia
Dr. Victor Stanciu, prof. universitar
Ioan Zeicu, inginer silvic.*

Pe stânga:

În anul 1921 Arhitecții Constantin Pomponiu și Georges Cristinel au fost aleși prin concurs de proiecte, ca să înalțe acest sfânt locaș. Cu ajutorul guvernelor dintre anii 1921—1933, a așezămintelor bancare românești în frunte cu Banca Națională a României și Banca Albina, precum și prin danile a zecilor de mii de credincioși,

*Arhitectul: Georges Cristinel
a înfăptuit până la sfârșit planurile de execuție și a condus lucrările, având drept colaboratori:*

*Societatea Intreprinderile generale tehnice
în frunte cu inginerii
Tiberiu Eremia
Dumitru Marcu
Nicolae Dordea*

*Maestru pietrar: Toma Gerstenbrein
Pictorii: Anastase Demian: Cupola pantocratului
Catul Bogdan: Cupola altarului
Gheorghe Russu: Tâmpla.*

Daruri pentru Catedrala ort. din Cluj.

M. Sa Regina Maria a României, un covor mare românesc, primit prin Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române fil. Cluj.

M. Sa Regina Elisabeta a Greciei un chivot în formă de potir aurit, antic, primit prin Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române filiala Cluj.

O candelă de argint și 9 ștergare de borangic, dela Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române, fil. Cluj.

Di I. Beu, Cluj, două sfeșnice mari sculptate artistic.

Di Dabu Pavel, Cluj, o Psaltire și o Doxologie legate și un calendar.

Dna Cornelia Dr. D. Stanca, Cluj, 2000 Lei.

Pr. Circo Petru, Ighiu 500 Lei.

Pr. Petru Nicolae, Sâmpetru-Almașului 500 Lei.

∞∞	CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE	∞∞
----	---	----

Conferința preoțimei din protopopiatul Abrudului, la Zlatna.

Parohia Zlatna a avut în anul acesta două mari serbări religioase. Una cu ocaziunea misiunii din Martie și alta acum la 15 Oct. c. și anume în legătură cu conferința de toamnă a preoțimei din tractul Abrudului.

Atât în cea dintâi cât și în a doua credincioșii au simțit o mângâiere mare ca și eu păstorul lor, care m'am trudit să le organizez. Dar e și natural, căci deși serviciul nostru e așa de frumos ori-când, totuș e mai pompos și mai impresionant când se face de mai mulți preoți.

Ziua de 15 Oct. c. a fost așteptată cu mare nerăbdare și deși timpul a fost foarte nefavorabil, credincioșii au alergat cu mic cu mare la sf. biserică, umplându-o până la ultimul loc.

Reuniunea femeilor, care totdeauna a fost la datorie, de data aceasta a întrecut așteptările. Deja din ajun a curățit și împodobit biserică cu buchete și ghirlande de flori, așa încât a stors admirația tuturor.

Pentru această atențiune și grije pe care o poartă Reuniunea noastră de femei sfintei biserici totdeauna, mă simțesc îndatorat ca chiar și pe această cale să-i exprim viile mele mulțumite, pe cari mărturisesc că le merită cu prisosință.

La sf. Liturgie servită în sobor de 12 preoți în frunte cu P. O. D. protopop Petru Popovici, pe lângă marea mulțime de ță-

rani au luat parte și aproape toți intelectualii noștri ort., ba chiar și mulți frați uniți în frunte cu preotul lor, dl I. Bogdan.

Răspunsurile au fost date de cântăreții bisericii, căci lipsind dirigintele corul n'a putut cânta cu această ocazie.

Predica a rostit-o frumos și liber păr. Ștefan Moldovan din Trâmpoele, cel mai tânăr dintre preoții acestui tract. Impresia ce a făcut-o asupra publicului mă îndreptățește să spun că Sf. Sa promite a deveni un adevărat preot și bun predicator.

Deosebită impresie au făcut asupra publicului cântările preoților celebranți din altar, ca „Sfinte Dumnezeule“, „Cuvine-se cu adevărat“, „Fie numele Domnului“. Acest obicei ar trebui introdus peste tot locul unde se servește în sobor, fiindcă popoului tare mult îi place.

După invocarea Duhului Sfânt preoțimea trece în sala de ședințe a judecătoriei unde își ține conferința propriu zisă.

La deschidere P. O. D. prot. P. Popovici ține o impresionantă vorbire despre dragostea creștinească, care trebuie să stăpânească și conducă pe preot în toate acțiunile sale. „Din ochi, din ținută, din întreaga ființă să isvorască dragostea, care iartă, uită, care ajută și mângâie, care biruește răul cu bine și blestemul cu binecuvântare. Dragostea care e prietenă cu adevărul, cu dreptatea, care nu cunoaște oboseala, care nădăjduiește totul, crede și suferă totul.“

Făcându-se apelul nominal se constată, că sunt de față 16 preoți din 20, că lipsesc motivat 3 și nemotivat 1. Apoi se constituie biroul și se pun spre dezbateri obiectele dela ordinea zilei și anume: Critica serviciului divin și a predicii.

Se constată, că serviciul divin și predica au fost frumoase și au făcut adâncă impresie asupra publicului.

A doua chestiune ce s'a pertractat a fost apoi: „Prin ce mijloace s'ar putea îmbunătăți venitele preoțești în parohie, afară de salariul dela stat.“ Pr. Gh. Popescu își cetește raportul asupra lucrărilor preoților în care constată, că preoții din Munții-Apușeni nevoiți fiind a trăi în mijlocul celei mai sărace populații, avizată ea însăși la adăpost și ajutor, nu poate afla alte mijloace de existență decât singur salariul dela

stat. Stola nu se poate majora, iar pentru ocupațiunile ca stupăritul, pomăritul, economia etc. lipsește terenul, capitalul și clima potrivită. Fonduri parohiale de asemenea nu se pot înființa nefiind oameni bogați, cari să poată face donațiunile necesare.

În consecință acești preoți cer: 1. Salarul dela stat conform pregătirii și a situației speciale din munți. 2. Echivalentul sesiunilor parohiale dela șes cu 50% în bani, din totalul salariului. 3. Până la normalizare și votarea legii de salarizare a clerului, se cere ștergerea imediată a nedreptelor curbe speciale și achitarea restanțelor pe 1931/1932. 4. Preoțimea aceasta promite a-și face pe deplin datoria față de neam și de țară, dar cere a-i fi asigurată existența materială, fiindcă flămândă și goală nu-și mai poate împlini sfânta misiune pe pământ. 5. Veneratului Consiliu eparhial pentru grija părintească ce o poartă preoțimei sale, i se exprimă mulțumită și recunoștință, rugat fiind a arăta și mai departe Înalțului Guvern starea mizeră în care se află preoțimea din munți și a pretinde dreptatea atât de mult dorită și așteptată.

Dupăce se aduc la cunoștință mai multe ordine, se pune în discuție chestia manualelor de religie, cari lipsesc și acum în al doilea an școlar și se roagă Ven. Consiliu eparhial ca să intervină ca ori să se înglobeze materialul religios conform noiei programe analitice în cărțile de cetire, ori Sf. Sinod să tipărească cărți separate, dar ieftine de tot.

Terminat fiind programul, conferința se încheie, iar preoții dupăce iau masa se duc fiecare în parohia sa, cu mai multă grije decât nădejde de mai bine.

Pr. Gh. Popescu.

TRIBUNALUL CLUJ SECȚIA I-a

Nr. 1271/5—1933.

EXTRACT

Prin sentința civilă a Tribunalului Cluj secția I-a cu Nr. 1271/4—1933 din 8 Iulie 1933 — s'a recunoscut calitatea de persoană morală și juridică a Asociațiunii „Frăția Ortodoxă Română” din Cluj și pe baza art. 83 din legea persoanelor juridice s'a înscris în registrul respectiv la pagina 252 din Tomul II.

Având comitet de conducere pe: Sextil Pușcariu, prof. univ.; G. Bogdan-Duică, prof. univ.; I. Mateiu, prof. univ.; Victor Stanciu, prof. univ.; Silviu Dragomir, prof. univ.; Valer Moldovan, prof.

univ., domiciliat în Cluj; Aurel Vlad, fost ministru, Orăștie; Nicolae Colan, rectorul Acad. Teologice, Sibiu; Ioan Moșoiu, directorul liceului „A. Șaguna”, Brașov; Aron Demian, direct. liceului „A. Vlaicu”, Orăștie; Dr. Marius Sturza, prof. univ., Cluj; Ascaniu Crișan, directorul liceului „M. Nicoara”, Arad; Iustin Marșieu, avocat, Arad; Pompiliu Cioban, avocat, Timișoara; Coriolan Băran, avocat, Timișoara; Dr. Pavel Liuba, avocat, Timișoara; Dr. Alex. Constantin Morariu, notar public, Timișoara; Cornel Cornean, cons. eparhial, Caransebeș; Dr. Ioan Papp, magistrat, Cluj; Pompiliu Dan, insp. școlar i. p., Oradea; Teodor Neș, director de liceu, Oradea; Teodor Popa, avocat, Oradea; Romulus Costa, avocat, Oradea, toți cetățeni români.

Cluj, la 2 Octomvrie 1933.

Grefier: ss. L. Mayer.

CRONICA

Ziua Măriei Sale Marelui Voivod Mihai, dela 8 Novembre, a fost sărbătorită în Cluj prin o doxologie solemnă, precedată de Sf. Liturghie în catedrală, oficiate de P. On. prot. Laurențiu Curea, Dr. Andrei Buzdug, Dr. Galaction Muntean. Arhidiacon Dr. I. Vască și diacon Vasile Bogdan, cu răspunsurile date de corul Academiei teologice, în prezența P. Sf. S. Episcopului nostru Nicolae Ivan, șefilor autorităților civile și militare, cât și a unui foarte numeros public. Cuvântarea festivă a rostit-o P. On. arhidiacon Dr. Ion Vască, relevând sentimentele dinastice ale poporului român și virtuțile dinastiei noastre naționale, încheind cu urări de mulți ani M. Sale Marelui Voivod Mihai. — În această zi Marele Voivod a fost avansat la rangul de sergent cu prilejul mesei date la Sinaia de M. Sa Regele cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul”.

Hirotresiri de protoierei. În cadrul hirotresirilor de preoți săvârșite în zilele de 14, 15 și 16 Noemvrie c., P. Sf. Sa Episcopul nostru, Nicolae, a hirotresit întru protoierei pe P. C. preoți profesori: Dr. *Andrei Buzdug*, Dr. *Galaction Muntean* și *Patriciu Curea*, ca urmare a distincțiilor acordate din prilejul sfințirii Catedralei. Cu aceste hirotresiri clerul nostru superior a primit trei distinși membrii, cari prin activitatea lor școlară și bisericească au contribuit și vor contribui în măsură simțitoare la ridicarea prestigiului bisericii și preoțimii ortodoxe

române din întreagă țara și în special din Cluj. Le transmitem și pe această cale sincerile noastre felicitări.

Înmânare de decorații. În ziua de Joi 9 Noemvrie c., în salonul de recepții al episcopiei noastre s'a făcut în cadru solemn înmânarea decorațiilor acordate P. C. prot. Dr. *Vasile Sava*, cons. ep., Coroana României în grad de oficer, și dlui Ing. *N. Dordea*, Coroana României în grad de cavaler. În mânarea s'a făcut de către dl inspector general adm. regional *V. Hodor*, în prezența P. Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae, a P. C. consilieri eparhiali și funcționarii consistorului. Au vorbit P. Sf. Sa, felicitând pe cei decorați, apoi a vorbit dl inspector *V. Hodor* înmânându-le din partea guvernului decorațiile. P. C. prot. Dr. *V. Sava* și dl ing. *Dordea* au mulțumit vădit emoționati. Întreaga asistență i-a felicitat.

Moartea tribunului Dr. Amos Frâncu. Marele și însuflețitul român, tribunul Dr. Amos Frâncu, a adormit în Domnul, la 3 Noemvrie c., în etate de 67 ani. Din Cluj a fost transportat în comuna natală Baia-de-Criș unde a fost înmormântat cu mare pompă în ziua de 7 Nov. c. Prin toate satele pe unde a trecut automobilul mortuar a fost întâmpinat de grupuri de credincioși. După dorința defunctului prohodul a fost oficiat de un preot ortodox și unul român unit, iar răspunsurile au fost date impresionant de corul Academiei noastre teologice sub conducerea dlui prof. *V. Petrașcu*. S'au rostit peste 15 discursuri cari i-au preamărit viața și activitatea. Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Hirotoniri. Prea Sf. Sa Episcopul nostru, în zilele de 15—16 Noemvrie c., a binevoit să hirotonească întru diaconi, preoți și duhovnici pe următorii clerici, absolvenți ai Academiei Teologice din Cluj: *Gheorghe Narița*, pentru parohia Lueriu, *Vasile Fărcaș*, pentru parohia Hodac și *Dănilă Ivan*, pentru parohia Ciceu-Hăjmaș.

Sfințire de biserică. Credincioșii noștri din filia Poenile-Reteagului și-au ridicat o frumoasă biserică de piatră, care s'a sfințit Duminecă 12 Noemvrie c., de către P. C. prot. D. Antal, revizor eparhial delegatul P. Sf. Sale Episcopului nostru. Raport detaliat în Nr. viitor.

Conferința preoțească de toamnă din protopopiatul Turzii, se va ținea Sâmbătă și Duminecă, 25 și 26 Noemvrie c., în parohia *Mihai Viteazul* cu un bogat program. Vor predica preoții *V. Fodoreanu* și *Al. Șendrea*, preotul *I. Bratu* va ținea o lecție practică de catehizare, iar preotul *I. Hopârtean* o conferință publică. Se va discuta raportul despre lucrările cu subiectul dat de Ven. Consiliu eparhial. Președinții cercurilor religioase vor prezenta rapoarte despre activitate.

Schimbare de guvern. Dimisionând guvernul dlui *Al. Vaida-Voivod*, după scurte consultări cu șefii partidelor, *M. Sa Regele* a încredințat pe dl *I. G. Duca*, șeful partidului național-liberal, cu formarea noului guvern. Lista membrilor guvernului nefiind fixată definitiv, o vom publica în nr. viitor.

Mulțumită publică.

Înainte cu 7 ani am avut satisfacția sufletească de a ne repara radical bisericuța din deal prin contribuția enoriașilor în sumă rotundă de 80.000 Lei.

Rămăsese ca o dorință neîmplinită, din lipsă de mijloace bănești zugrăvirea și împodobirea ei pe dinlăuntru.

Râvna spre sf. lăcaș a unor credincioși și prieteni, ne-au ajutat să ne vedem și acest vis realizat.

Zugravul *Cotea* din Abrud și-a terminat lucrările spre mulțumirea tuturor, iar Reuniunea femeilor ne-a împodobit ușile și icoanele altarului cu perdele și ștergere țesute de membrele ei și cusute cu motive românești, sub conducerea preotesei-prezidente.

Pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu aceste lucrări au contribuit credincioșii parohiei cu următoarele sume:

Nicolae Clonța, vădit impresionat în momentul, cât a văzut pe fratele său *Ioan* paroh în Hida, pentru prima dată slujind la altarul sf. noastre biserici, cu Lei 3000, *Ioan Fica* Lei 500, *Traian Clonța*, Lei 300, *Julian Tibe*a, Lei 300, *Maria Fidiguț*, Lei 100 și *N. N.* Lei 1000 — în alimente, iar binevoitorii noștri, locuitori în Zlatna: *Ionel Popa*, funcț. la Insp. minier Lei 1000, *Emanoil Scrobote*, înv. dir., Lei 1000, *Traian*

Popa, brig. silvic, Lei 200 și Emilian Tibeș, com., Lei 200.

Tuturor marinimoșilor donatori precum și Reuniunii femeilor le exprim în numele Consiliului parohial adânc simțită mulțumită.

Valea-Bulzului, la 19 Octomvrie 1933.

Ioan Fodoreanu, paroh.

BIBLIOGRAFIE

N. I. Popoviciu: Epicleza euharistică.. Sibiu 1933, pag. 350, lei 150.

În rândul cărților teologice, ieșite în ultimul timp de sub tiparul românesc, cartea cu titlul de mai sus a păr. N. Popoviciu, profesor la Academia teologică din Sibiu, se impune la loc de frunte, atât în urma faptului că este prima care se ocupă în limba noastră cu justificarea doctrinală a epiclezei, cât și prin substanțiala tratare a problemei pure.

Utilizând, cu simț critic și de perfectă utilitate, o foarte bogată și variată literatură de specialitate, autorul expune în formă limpede, cu impecabilă logică, toată bogăția argumentelor scripturistice, patristice și liturgice care vorbesc categoric pentru adevărul epiclezei la sf. Euharistie, iar de altă parte combate zdrobitor toate erorile teologilor papistași (inclusiv Î. P. S. Mitropolit Suciș de la Blaj, căruia-i dedică un capitol aparte). Nu scriu mai mult, căci orice s'ar scrie despre această carte, nici decum nu poate egala însași cetirea ei, fapt care-i cea mai bună recomandare pentru carte, și cea mai mulțumitoare răsplată pentru autor.

O. B.

CONCURS REPETIT

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul protopop onorar, octogenar Procopiu Costea din *Ighiel*, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 zile de la prima apariție în „*Renașterea*“. Parohia e de clasa II-a.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din salariul de la stat al actualului paroh.
2. Jumătate din sesiunea parohială și din toate venitele parohiale conform declarației

rației parohului Procopiu Costea dată în scris la 8 August și 16 Octomvrie 1933, care declarație se poate consulta atât la Ven. Consiliu eparhial, cât și la oficiul nostru protopopesc.

Reflectanții la acest post își vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul deschis, cererile de concurs însoțite de toate documentele reglementare, putând, cu învoirea noastră, a se deplasa în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor prezenta act de învoire de la P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în candidare.

Alba-Iulia, la 21 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu Consiliul parohial din Ighiel.

(26) 3—3 Alexandru Baba, protopop.

CONCURS REPETIT

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a *Mogoș-Valea-Barnei*, din protopop. Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile, de la prima publicare în „*Renașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul, conform calificării.
2. Venitele stolare obicinuite.
3. Cimitierul de lângă biserică.
4. Una zi de lucru de la fiecare cap de familie, care se poate răscumpăra în bani, după cum va fi ziua de lucru și care va fi statorit în fiecare an de Adunarea parohială, după caz.

Ne fiind case parohiale, Consiliul parohial, va pune la dispoziția preotului camera de locuit a școlii din loc, care este lângă biserică, precum și o cămară, acestea în mod provizor, până când se vor putea edifica case parohiale.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare, oficiului protopopesc a tract. Lupșa, și cu încuviințarea acestuia se vor putea prezenta în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor trebui să prezinte act de învoire de la P. Sf. nostru Episcop, pentru a putea fi luați în candidare.

Baia-de-Arieș, la 12 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom., în conțelegere cu organele parohiale.

(28) 3—3 Vasile Gan, prot.-stravr.